

قانون بیمه بیکاری
مصوب ۱۳۶۹،۰۶،۲۶
با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۱ - کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون می باشند.

تبصره - گروههای زیر از شمول مقررات این قانون مستثنی هستند:

۱ - بازنشستگان و از کارافتادگان کلی.

۲ - صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری.

۳ - اتباع خارجی.

ماده ۲ - بیکار از نظر این قانون بیمه شده ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد.

تبصره ۱ - بیمه شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی واحد مربوطه به تشخیص وزارتخانه ذیربط و تأیید شورای عالی کار بیکار موقت شناخته شوند نیز مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۲ - بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث قهریه و غیرمترقبه از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و ... بیکار می شوند با معرفی واحد کار و امور اجتماعی محل از مقرری بیمه بیکاری استفاده خواهند کرد.

ماده ۳ - بیمه بیکاری به عنوان یکی از حمایت های تأمین اجتماعی است و سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با دریافت حق بیمه مقرر، به بیمه شدگانی که طبق مقررات این قانون بیکار می شوند مقرری بیمه بیکاری پرداخت نماید.

ماده ۴ - بیمه شده بیکار با معرفی کتبی واحد کار و امور اجتماعی محل از مزایای این قانون منتفع خواهد شد.

تبصره - بیکاران مشمول این قانون کلیه حقوق و مزایا و خسارات مربوطه (موضوع قانون کار) را دریافت خواهند کرد.

ماده ۵ - حق بیمه بیکاری به میزان (۳٪) مزد بیمه شده می باشد که کلاً توسط کارفرما تأمین و پرداخت خواهد شد.

تبصره - مزد بیمه شده و نحوه تشخیص تعیین حق بیمه بیکاری، چگونگی وصول آن، تکلیف بیمه شده و کارفرما و همچنین نحوه رسیدگی به اعتراض، تخلفات و سایر مقررات مربوطه در این مورد بر اساس ضوابطی است که برای حق بیمه سایر حمایتهای تأمین اجتماعی در قانون و مقررات تأمین اجتماعی پیش بینی شده است.

ماده ۶ - بیمه شدگان بیکار در صورت احراز شرایط زیر استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را خواهند داشت:

الف - بیمه شده قبل از بیکار شدن حداقل (۶) ماه سابقه پرداخت بیمه را داشته باشد. مشمولین تبصره (۲) ماده (۲) این قانون از شمول این بند مستثنی می باشد.

ب - بیمه شده مکلف است ظرف (۳۰) روز از تاریخ بیکاری با اعلام مراتب بیکاری به واحدهای کار و امور اجتماعی آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی و یا مشابه آن اطلاع دهد. مراجعه بعد از سی روز با عذر موجه و با تشخیص هیأت حل اختلاف تا سه ماه امکان پذیر خواهد بود.

ج - بیمه شده بیکار مکلف است در دوره های کارآموزی و سوادآموزی که توسط واحد کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی و یا سایر واحدهای ذیربط با تأیید وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می شود شرکت نموده و هر دو ماه یکبار گواهی لازم در این مورد را به شعب تأمین اجتماعی تسلیم نماید.

تبصره ۱ - کارگرانی که در زمان دریافت مقرری بیمه بیکاری به شغل یا مشاغل گمارده شوند که میزان حقوق و مزایای آن از مقرری بیمه بیکاری متعلقه کمتر باشد مابه التفاوت دریافتی بیمه شده از حساب صندوق بیمه بیکاری پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جزء سوابق پرداخت حق بیمه بیمه شده از نظر بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت محسوب خواهد شد.

ماده ۷ - مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان آن بشرح زیر است:

الف - جمع مدت پرداخت مقرري از زمان برخورداری از مزایای بیمه بیکاری اعم از دوره اجرای آزمایشی و یا دائمی آن برای مجردین حداکثر (۳۶) ماه و برای متأهلین یا متکفلین حداکثر (۵۰) ماه بر اساس سابقه کلی پرداخت حق بیمه و بشرح جدول ذیل می باشد:

سابقه پرداخت حق بیمه ..... حداکثر مدت استفاده از مقرري
..... جمعاً با احتساب دوره های قبلي
..... برای مجردین ..... برای متأهلین یا متکفلین
از (۶) ماه لغایت (۲۴) ماه ..... (۶) ماه ..... (۱۲) ماه
از (۲۵) ماه لغایت (۱۲۰) ماه ..... (۱۲) ماه ..... (۱۸) ماه
از (۱۲۱) ماه لغایت (۱۸۰) ماه ..... (۱۸) ماه ..... (۲۶) ماه
از (۱۸۱) ماه لغایت (۲۴۰) ماه ..... (۲۶) ماه ..... (۳۶) ماه
از (۲۴۱) ماه به بالا ..... (۳۶) ماه ..... (۵۰) ماه

تبصره - افراد مسن مشمول این قانون که دارای ۵۵ سال سن و بیشتر می باشند مادامیکه مشغول بکار نشده اند می توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند.

ب - میزان مقرري روزانه بیمه شده بیکار معادل (۵۵٪) متوسط مزد یا حقوق و یا کارمزد روزانه بیمه شده می باشد. به مقرري افراد متأهل یا متکفل، تا حداکثر (۴) نفر از افراد تحت تکفل به ازا هر يك از آنها به میزان (۱۰٪) حداقل دستمزد افزوده خواهد شد. در هر حال مجموع دریافتی مقرري بگیر نباید از حداقل دستمزد، کمتر و از (۸۰٪) متوسط مزد یا حقوق وي بیشتر باشد.

ج - مقرري بیمه بیکاری از روز اول بیکاری قابل پرداخت است.

تبصره ۱ - متوسط مزد یا حقوق روزانه بیمه شده بیکار به منظور محاسبه مقرري بیمه بیکاری عبارتست از جمع کل دریافتی بیمه شده که به مأخذ آن حق بیمه دریافت شده در آخرین (۹۰) روز قبل از شروع بیکاری تقسیم بر روزهای کار و در مورد بیمه شدگانی که کارمزد دریافت می کنند آخرین مزد عبارتست از جمع کل دریافتی بیمه شده که به مأخذ آن حق بیمه دریافت شده در آخرین (۹۰) روز قبل از شروع بیکاری تقسیم بر (۹۰) درصورتی که بیمه شده کارمزد، ظرف (۳) ماه مذکور مدتی از غرامت دستمزد استفاده نموده باشد متوسط مدتي که مبنای محاسبه غرامت دستمزد قرار گرفته به منزله دستمزد ایام بیکاری تلقی و در محاسبه منظور خواهد شد.

تبصره ۲ - افراد تحت موضوع این ماده عبارتند از:

- ۱ - همسر (زن یا شوهر)
- ۲ - فرزندان اناث مادام که ازدواج ننموده و فاقد حرفه و شغل باشند.
- ۳ - فرزندان ذکور که سن آنان کمتر از هجده سال تمام باشد و یا منحصراً به تحصیل اشتغال داشته و یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تأمین اجتماعی، از کار افتاده کلی باشند.
- ۴ - پدر و مادر که سن پدر از (۶۰) سال متجاوز باشد و یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تأمین اجتماعی از کار افتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصراً توسط بیمه شده تأمین گردد.
- ۵ - خواهر و برادر تحت تکفل در صورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان اناث و ذکور، مذکور در بندهای (۲) و (۳) این تبصره.

تبصره ۳ - دریافت مقرري بیمه بیکاری مانع از دریافت مستمری جزئی نمی گردد.

تبصره ۴ - در صورت بیکاری زوجین فقط یکی از آنان (زن یا شوهر) محق به استفاده از افزایش مقرري به ازا هر يك از فرزندان خواهد بود.

تبصره ۵ - بیمه شده بیکار و افراد تحت تکفل، در مدت دریافت مقرري بیمه بیکاری از خدمات درمانی موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده (۳) قانون تأمین اجتماعی استفاده خواهند کرد.

تبصره ۶ - مقرري بیمه بیکاری مانند سایر مستمریهای تأمین اجتماعی از پرداخت هرگونه مالیات معاف خواهد بود.

ماده ۸ - در موارد زیر مقرري بیمه بیکاری قطع خواهد شد.

الف - زمانیکه بیمه شده مجدداً اشتغال به کار یابد.

ب - بنا به اعلام واحد کار و امور اجتماعی محل و یا نهضت سوادآموزی و سایر واحدهای ذیربط از طریق وزارت کار و امور اجتماعی، بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره های کارآموزی یا سوادآموزی خودداری نماید.

ج - بیمه شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود و یا شغل مشابه پیشنهادی خودداری ورزد.

د - بیمه شده بیکار ضمن دریافت مقرري بیمه بیکاری مشمول استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتادگی کلی شود.

ه - بیمه شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام پلاکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد.

تبصره ۱ - در صورتی که پس از پرداخت مقرري بیمه بیکاری محرز شود که بیکاری بیمه شده، ناشی از میل و اراده او بوده است کارگر موظف به استرداد وجوه دریافتی به سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود. مشمولین بند (ه) این ماده نیز مکلف به بازپرداخت مقرري بیمه بیکاری دریافتی، به سازمان مذکور می باشند.

تبصره ۲ - چنانچه بیمه شده بیکار اشتغال مجدد خود را مکتوم داشته و مقرري بیمه بیکاري را دریافت کرده باشد، ملزم به بازپرداخت مقرري دریافتي از تاريخ اشتغال خواهد بود.

تبصره ۳ - دریافت کمک هزینه حین کارآموزي مانع استفاده از مقرري بیمه بیکاري نخواهد بود.

ماده ۹ - کارفرمایان موظفند با هماهنگي شوراهای اسلامي و یا نمایندگان کارگران، فهرست محلهای خالي شغل را که ایجاد مي شوند به مراکز خدمات اشتغال محل اعلام نمایند. محلهای شغلي مذکور (به استثنای رده های شغلي کارشناسي به بالا) منحصرأً توسط مراکز خدمات اشتغال و با معرفي بیکاران تأمین مي گردد.

تبصره ۱ - دولت مکلف است همه ساله از طريق سیستم بانكي و منابع اعتباري سازمان تأمین اجتماعي و با استفاده از اعتبارات قرض الحسنه، طرحهای اشتغال زاي مشخمي را جهت اشتغال به کار بیکاران مشمول این قانون در بودجه سالانه کشور پیش بيني و رأساً یا از طريق شرکتهای تعاوني و یا خصوصي و با نظارت وزارت کار و امور اجتماعي به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۲ - بیکاران مشمول این قانون در اخذ پروانه های کسب و کار و موافقت اصولي و تأسیس واحدهای اقتصادي از وزارتخانه های صنعتي، کشاورزي و خدماتي با معرفي وزارت کار و امور اجتماعي در اولویت قرار خواهند داشت.

تبصره ۳ - سازمان آموزش فني و حرفه اي وزارت کار و امور اجتماعي مکلف است همزمان با اجراي قانون بیمه بیکاري، آموزش مهارتهای مورد نیاز بازار کار و نیز بازآموزي و تجدید مهارت کارگران تحت پوشش بیمه بیکاري موضوع بند «ج» ماده (۷) این قانون را در مراکز آموزش فني و حرفه اي و یا مراکز آموزش جوار کارخانجات فراهم نماید. هزینه های مربوط از محل اعتبارات حساب صندوق بیمه بیکاري مطابق آئیننامه اي که به پیشنهاد سازمان های آموزش فني و حرفه اي کشور و تأمین اجتماعي تهیه و به تصویب وزرای کار و امور اجتماعي، و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید پرداخت است.

تبصره ۴ - نهضت سوادآموزي موظف است با همکاری کارفرمایان و وزارتخانه های ذیربط نسبت به تشکیل کلاسهای سوادآموزي برای بیسوادان مشمول این قانون اقدام نماید.

ماده ۱۰ - سازمان تأمین اجتماعي مکلف است حسابهای درآمد حق بیمه بیکاري و پرداخت مقرري بیمه بیکاري موضوع این قانون را جداگانه نگهداري و در صورت های مالي خود منعکس نماید و گزارش عملکرد مالي خود را هر سال یکبار به وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزیر کار و امور اجتماعي و شوراي اقتصاد ارائه نماید.

ماده ۱۱ - وزارت کار و امور اجتماعي و سازمان تأمین اجتماعي مجري این قانون خواهند بود.

ماده ۱۲ - سازمان تأمین اجتماعي مکلف است هزینه های موضوع این قانون را منحصرأً از محل درآمدهای ناشي از آن تأمین نماید. هزینه های اداري و پرسنلي هر دو دستگاه مجري قانون بطوري که از (۱۰٪) میزان مقرري پرداختي به بیمه شدگان تجاوز ننماید با تأیید وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزیر کار و امور اجتماعي تعیین و تخصیص داده مي شود.

ماده ۱۳ - زمان اجراي این قانون از زمان اتمام قانون آزمایشي بیمه بیکاري (۱۳۶۹/۵/۶) لازم الاجراء است.

ماده ۱۴ - آئیننامه اجرائي این قانون ظرف یکماه توسط وزارت کار و امور اجتماعي و سازمان تأمین اجتماعي تهیه و بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر چهارده ماده و بیست و یک تبصره در جلسه علني روز دوشنبه مورخ بیست و ششم شهریورماه یکهزار و سیمصد و شصت و نه مجلس شوراي اسلامي تصویب و در تاريخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ به تأیید شوراي نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شوراي اسلامي - مهدي کرويي

معاونت تدوين، تنقيح و انتشار قوانين و مقررات - معاونت حقوقي رياست جمهوري (Qavanin.ir)

